

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/55/2020
Identifikačné číslo spisu: 7815206837
Dátum vydania rozhodnutia: 10.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7815206837.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcov 1/ W. G., bytom R. XX, W., 2/ G. G., bytom R.W. XX, W., 3/ W. Z., bytom R. XX, W., zastúpených JUDr. Pavlom Kontrom, advokátom so sídlom v Rožňave, Čučmianska dlhá 21, proti žalovaným 1/ V. S., bytom Š.Í., W. XXX, 2/ PD Roštár s. r. o, Ochtiná 264, IČO: 44 053 835, zastúpeného JUDr. Jánom Dorkinom, advokátom v Rožňave, Námestie baníkov 17/33, o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 10C/220/2015, o dovolaní žalobcov 1/, 2/, 3/, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. mája 2019 sp. zn. 9Co/266/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 29. mája 2019 sp. zn. 9Co/266/2018 potvrdil rozsudok Okresného súdu Rožňava z 24. novembra 2017 č. k. 10C/220/2015-168 a žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

1.2. Súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že darovacia zmluva uzavretá medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ zo dňa 7. apríla 2011, ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Rožňava pod V2223/14-38/14 a ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu žalovaného 1/ na spoločných nehnuteľnostiach v k. ú. R., zapísaných na LV č. XXX a LV č. XXX, je neplatná. Žalobcovia mali za to, že napadnutá darovacia zmluva je v rozpore s § 140 Občianskeho zákonníka v spojení s § 9 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. Z., nakoľko v spornej darovacej zmluve nešlo o prevod podielu spoločnej nehnuteľnosti medzi členmi spoločenstva, a teda na takýto prevod sa vzťahovali ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka o predkupnom práve a porušenie predkupného práva spôsobilo neplatnosť darovacej zmluvy. Zároveň žalovaný 1/ ako vlastník podielu spoločnej nehnuteľnosti si nesplnil svoju povinnosť ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel na predaj ostatným vlastníkom podielov spoločnej nehnuteľnosti prostredníctvom výboru, čím porušil § 9 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. Žalovaný 2/ v čase uzatvorenia darovacej zmluvy nebol spoluvlastníkom podielu

na spoločnej nehnuteľnosti a nebol členom pozemkového spoločenstva. Žalovaní podali návrh na vklad až po uplynutí trojročnej lehoty, v ktorej je možné sa dovolať relatívnej neplatnosti, čo považovali žalobcovia za účelové konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktoré sledovalo len jediný cieľ, aby sa oprávnené osoby nedozvedeli o tomto prevode a nemohli uplatniť námietku relatívnej neplatnosti právneho úkonu.

1.3. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali, že by časť nehnuteľnosti bola súčasťou pozemkového spoločenstva, a preto nemali aktívnu legitímáciu na podanie žaloby. Ohľadom ostatných nehnuteľností, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy, ktoré boli zapísané na LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. R., žalobcovia preukázali aktívnu legitímáciu na podanie žaloby, nakoľko boli spoluvlastníkmi uvedených nehnuteľností. Súd uviedol že napadnutá darovacia zmluva bola uzatvorená dňa 7. apríla 2011, a preto ustanovenie § 9 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. sa na napadnutú darovaciu zmluvu nemôže vzťahovať. V čase uzavretia darovacej zmluvy platil zákon č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách, ktorý bol zrušený zákonom č. 97/2013 Z. z. od 1. mája 2013. Podľa § 7 zákona v platnom znení v čase uzavretia darovacej zmluvy členovia spoločenstva môžu prevádzať svoj vlastnícky podiel spoločnej nehnuteľnosti a s ním súvisiace práva a povinnosti len za podmienok ustanovených v tomto zákone a vo vyhlásení spoločníkov o združení alebo v zmluve o založení a v osobitnom predpise. Pri uvedenom paragrafe je odkaz č. 14, ktorý odkazuje na ustanovenie § 140 Občianskeho zákonníka. V uvedenom ustanovení je upravený prevod blízkej osobe. Preto bolo možné konštatovať, že námietky spoluvlastníkov v zmysle § 9 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách nebola dôvodná. Vychádzajúc z § 40a Občianskeho zákonníka, urobil súd záver, že sa žalobcovia nemohli s úspechom dovolať relatívnej neplatnosti právneho úkonu, keď žalovaní 1/, 2/ dôvodne vzniesli námietku premlčania, súd súčasne vyhodnotil, že pokiaľ žalobcovia poukazovali na rozpor s dobrými mravmi, o takýto prípad sa nejedná, nakoľko žalobcovia nečinnosťou spôsobili to, že sa nedovolali relatívnej neplatnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy - včas. Ak žalobcovia namietali porušenie predkupného práva, súd dospel k záveru, že na žalovaného 1/ a žalovaného 2/ možno hľadieť ako na blízke osoby, nakoľko mali medzi sebou uzatvorenú zmluvu o tichom spoločenstve. Vychádzajúc z § 116 Občianskeho zákonníka zdôraznil, že osoba blízka môže existovať aj v obchodných vzťahoch, a teda na jednej strane môže vystupovať právnická osoba a na druhej fyzická osoba. Ak je fyzická osoba spoluvlastníkom veci a zároveň v právnickej veci je spoločníkom, jedná sa tu o personálny prvok, ktorý má obdobný vzťah ako osoba blízka. V prejednávanej veci bol žalovaný 1/ tichým spoločníkom a tým, že vložil do spoločnosti žalovaného 2/ majetkový vklad, tento vzťah možno hodnotiť aj s poukazom na ustanovenie § 140 Občianskeho zákonníka ako prevod na blízku osobu. Keďže vzťah medzi žalovanými 1/, 2/ je vzťahom blízkych osôb, nebolo povinnosťou žalovaného 1/ ponúkať na odpredaj svoj spoluvlastnícky podiel ostatným spoluvlastníkom pred tým, než uzatvoril darovaciu zmluvu so žalovaným 2/.

1.4. Krajský súd mal za to, že súdom prvej inštancie vykonané dôkazy boli dostatočným podkladom na úplné zistenie skutkového stavu, a stotožnil sa aj správnym právnym posúdením, ktorým súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie. Odvolací súd poukázal na súdnu prax, podľa ktorej všeobecná trojročná premlčacia lehota plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Tým je objektívne vymedzený začiatok plynutia premlčacej lehoty od slova „mohlo“ a nie od slova „mohol“. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti, teda či oprávnený vedel alebo nevedel o svojom práve. Právo môže byť vykonané prvý raz, keď vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu, teda actio nata. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti (napr. tom, že oprávnený nevedel o svojom práve). Z uvedeného dôvodu nie je právne významné, či sa žalobcovia dozvedeli alebo nedozvedeli, resp. kedy mohli podať žalobu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy. Odvolací súd sa rovnako stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uplatnenie námietky premlčania nie je v rozpore s § 3 Občianskeho zákonníka t. j. s dobrými mravmi, keďže žalobcovia svojou nečinnosťou spôsobili to, že sa nedovolali včas relatívnej neplatnosti právneho úkonu. V prejednávanej veci došlo k zavkladovaniu predmetnej darovacej zmluvy do katastra nehnuteľností a nemožno teda urobiť záver, že by napokon darovacia zmluva nebola právne účinná a následne záväzná. V prípade zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam je podmienkou toho, aby k vecne právnym následkom došlo právoplatné rozhodnutie správy katastra nehnuteľností o povolení vkladu takého práva do katastra nehnuteľností s tým, že bez takéhoto rozhodnutia štátneho orgánu nenadobudne vecne právnu účinnosť. Aj darovacia zmluva v prejednávanom prípade je zmluvou,

ktorej účinnosť vo vecne právnej sfére je podmienená rozhodnutím príslušného orgánu, čo vyplýva z § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak v prejednávanej spore nemožno uplatniť nevyvrátiteľnú domnienku, že ak účastníci zmluvy nepodali návrh na rozhodnutie o povolení vkladu na príslušnú správu nehnuteľností do 3 rokov od uzavretia zmluvy, že od tejto zmluvy odstúpili, lebo i keď podali návrh na rozhodnutie o povolení vkladu na príslušnú správu katastra nehnuteľností až 20. 10. 2014, správa katastra zavkladovala predmetnú zmluvu, čím napokon nastala účinnosť aj vo vecne právnej sfére, ktorá bola podmienená rozhodnutím príslušného orgánu, t. j. katastra nehnuteľností.

2. Proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ až 3/ (ďalej aj dovolatelia). Uviedli, že majú za to, že sú naplnené dovolacieho dôvody v zmysle § 421 písm. a/, c/ CSP a § 420 písm. f/ CSP. Mali za to, že právny záver odvolacieho súdu, že v prejednávanej veci fikcia odstúpenia od zmluvy neplatí, i keď je uvedený právny názor uvádzaný napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo/285/2009 z 19. mája 2010, ako aj Ústavného súdu SR IV. ÚS 66/2012 z 2. februára 2012. Nakoľko v prejednávanej veci došlo k zavkladovaniu predmetnej darovacej zmluvy do katastra nehnuteľností a nemožno teda urobiť záver, že by napokon darovacia zmluva nebola právne účinná a následne záväzná, nemá oporu v ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Rozhodnutia najvyššieho súdu zo dňa 19. mája 2010 sp. zn. 2Sžo/285/2009 a zo dňa 21. septembra 2011 sp. zn. 2Sžo/248/2010 jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností uvádzajú, že pokiaľ bol návrh na vklad vlastníckeho práva podaný po uplynutí trojročnej lehoty od uzavretia zmluvy platí zákonná fikcia odstúpenia od zmluvy. Na tom nič nemení skutočnosť, či došlo alebo nedošlo k zavkladovaniu takejto zmluvy. Pokiaľ aj katastrálny odbor vydal rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva, konal protizákonne a je úlohou súdu, aby protiprávnosť rozhodnutia napravil. K veci dovolatelia ďalej uviedli, že citovanými rozhodnutiami došlo k prekonaniu právneho názoru osvojeného súdom prvej inštancie vychádzajúc z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky IV. US/201/96 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2Cdo/124/2003, podľa ktorých návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností možno podať v časovo neobmedzenej lehote. Odôvodnenie odvolacieho súdu nemá vecnú ani právnu logiku a nie je odvolacím súdom nijako odôvodnené. Podľa dovolateľov tak v danom prípade došlo k jednoznačnému odklonu od rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít a nedočkali sa dôkladného a presvedčivého odôvodnenia tohto odklonu. Nedostatočnosť odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku tiež dovolatelia vidia v nastolení právnych otázok súdom prvej inštancie spočívajúcich v otázke naliehavého právneho záujmu ako aj „blízkosti osôb“ žalovaných, osoby fyzickej a právnickej, na ktorých súd prvej inštancie rovnako založil svoje rozhodnutie a ktoré otázky vôbec odvolacím súdom zodpovedané neboli a to napriek tomu, že ich dovolatelia v podanom odvolaní uvádzajú a rozvádzajú. Na základe uvedeného žiadali napadnutý rozsudok krajského súdu ako i súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Žalovaný 1/ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

4. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho navrhol zamietnuť ako nedôvodné a priznať náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že sa súdy neodklonili od ustálenej rozhodovacej praxe a svoje rozhodnutia aj jednoznačne a presvedčivo odôvodnili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana v spore zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolatelia zastávajú názor, že ich dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo

alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

9. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017, 9Cdo/25/2020). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

11. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

12. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletině Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

13. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na prijatie záveru, či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach podobný

alebo odlišný od skoršieho prípadu.

14. V danom prípade sa dovolatelia v dovolaní nestotožnili s právnymi závermi súdov, a ako uviedli, mali za to, že sa odvolací súd odklonil od rozhodnutí najvyššieho súdu. Poukázali v tomto smere na rozhodnutie najvyššieho súdu z 19. mája 2010 sp. zn. 2Sžo/285/2009. Predmetom konania v danej veci (správneho a súdneho preskúmacieho konania) bola kúpna zmluva, uzavretá 10. júna 1995. Návrh na vklad vlastníckeho práva podal kupujúci 21. septembra 2006. Odporca (katastrálny úrad) návrh na vklad zamietol, krajský súd rozhodnutie odporcu potvrdil, keď dospel k záveru, že návrh na vklad vlastníckeho práva bol zamietnutý v súlade so zákonom. Navrhovateľ citovaním rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/184/2005 obhajoval možnosť podať návrh na vklad vlastníckeho práva aj 11 rokov od uzavretia zmluvy. Prítom poukazoval na názor, spočiatku formulovaný v Českej republike, že podanie návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nie je obmedzené žiadnou lehotou počítanou od uzatvorenia zmluvy. Uvedený názor - že ustanovenie § 47 OZ je obsolentné a že rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností nemá žiadny vplyv na účinnosť zmluvy, ktorou sa nehnuteľnosť prevádza - prehliada § 133 ods. 2 OZ a v ňom uvedený odkaz na katastrálny zákon a podľa § 28 ods. 2 a ods. 3 katastrálneho zákona, podľa ktorého práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra, ak tento zákon neustanovuje inak; právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení. Teda zmluvou zamýšľaný právny následok z takej zmluvy nastáva až vkladom do katastra nehnuteľností a právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia o jeho povolení. Taký bol právny stav v čase uzavretia zmluvy, podania návrhu na vklad a rozhodnutia o ňom a odporca neporušil zákon, keď pri rozhodovaní danej veci postupoval v súlade s platnou právnou úpravou. Len okrajom najvyšší súd podotkol, že v čase rozhodovania odporcu (4. apríla 2008) platila vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 79/1996, ktorou sa vykonával katastrálny zákon, a podľa § 36b ods. 1 písm. b/ vyhl. č. 79/1996 Z. z. povinnosťou príslušného orgánu katastra v konaní o povolenie vkladu bolo o. i. skúmať tiež, či bol návrh na vklad podaný v trojročnej lehote od uzavretia zmluvy. Pokiaľ navrhovatelia citovali rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/124/2003 a 2Cdo/184/2005 a dovoľovali sa analogického postupu krajského súdu, odvolací súd mal za to, že skutkový stav v uvedených veciach bol odlišný od skutkového stavu v danej veci, nakoľko uvedené rozsudky riešili otázku záväznosti.

14.1. V rozhodnutí sp. zn. 2Sžo/248/2010, na ktoré dovolatelia tiež poukazovali, najvyšší súd uviedol, že z platnej zmluvy vznikajú pre jej účastníkov obligačné právne účinky, t. j. obsah zmluvy sa stáva pre účastníkov zmluvy rovnako a bezpodmienečne záväzným (účinnosť zmluvy). Viazanosť účastníkov ich prejavmi vôle, smerujúci k vzniku zmluvy, ku vzniku vecne právnych účinkov, ktorej treba ešte kladné rozhodnutie orgánu katastra, trvá aj pre dedičov zomrelého účastníka, ktorí vstupujú do jeho práv a záväzkov z občianskoprávneho vzťahu, ku ktorému došlo na podklade zhodných prejavov vôle účastníkov ešte pred vznikom vecne právnych účinkov účinnej zmluvy. Najvyšší súd súhlasil s názorom, že rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vecného bremena do katastra nehnuteľností nie je rozhodnutím, ktoré je z hľadiska obligačne právnych účinkov podmienkou pre nadobudnutie účinnosti zmluvy v zmysle § 47 OZ. Avšak zároveň poukázal na to, že cieľom akejkoľvek zmluvy je vyvolanie určitých vecne právnych následkov. V prípade zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam, je podmienkou toho, aby k vecne právnym následkom došlo, právoplatné rozhodnutie správy katastra nehnuteľností o povolení vkladu takéhoto práva do katastra nehnuteľností. Dôležitosť tohto rozhodnutia je potvrdená tak v § 133 ods. 2, resp. § 151o Občianskeho zákonníka v znení účinnom v rozhodnom období, ako aj v § 28 ods. 2 a 3 Katastrálneho zákona v znení účinnom v rozhodnom období. Je zrejmé, že bez takéhoto rozhodnutia štátneho orgánu k vecne právnym následkom vyplývajúcim zo zmluvy vôbec nedôjde, t. j. zmluva bez takéhoto rozhodnutia nenadobudne vecne právnou účinnosť. Argumentácia navrhovateľov uvedená v odvolaní, ktorá bezdôvodne stotožňuje obligačne právnou a vecne právnou účinnosť zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam a je podľa názoru súdu dôsledkom neprípustne širokého výkladu rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré sú navyše založené na posúdení iného skutkového stavu, by potom nevyhnutne viedla k záveru, že pre zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam nie je rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností vôbec potrebné, pretože vecne právne následky sa podľa takéhoto ponímania dostávajú do roviny podradenosti voči obligačne právnym

následkom. Prijatím takéhoto výkladu ustanovení § 133 a § 151o OZ ako aj § 28 Katastrálneho zákona, v znení účinnom v rozhodnom období, by došlo k popretiu princípu konštitučného charakteru právoplatnosti rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vo vzťahu k vzniku vecne právnych následkov (t. j. vecne právnej účinnosti) takejto zmluvy, čím by sa tieto ustanovenia platného právneho poriadku stali úplne obsolentnými. Pričom sú to predovšetkým vecne právne následky, ktoré zmluvné strany spravidla uzatvorením zmluvy sledujú.

15. K dovolacej argumentácii žalobcov, podľa ktorej súdy mali sami vyhodnotiť na základe právneho záveru o nevyvrátiteľnej domnienke odstúpenie od zmluvy, a jej následnú neplatnosť, potom ako nebol podaný vklad do katastra nehnuteľností v trojročnej lehote od podpísania zmluvy, dovolací súd uvádza, že obsah uvedených rozhodnutí a právna problematika, riešená v predmetnom občianskoprávnom spore, sú diametrálne odlišné. V danom prípade nevyvrátiteľná domnienka odstúpenia od zmluvy nemala vplyv na právnu skutočnosť v konaní nespornú, že u darovacej zmluvy medzi žalovanými 1/ a 2/ nastali obligračné účinky odo dňa uzavretia a vecnoprávna účinnosť nastala jej zápisom do katastra nehnuteľností. Takýto správny záver prijal i odvolací súd a dovolatelia nesprávne poukazovali na odklon, ktorý mal nastať pri jeho rozhodovaní z hľadiska výkladu rozhodnutí, v ktorých však najvyšší súd posudzoval problematiku návrhu na vklad do katastra nehnuteľností a jeho formálnoprávnych náležitostí, z hľadiska súdneho preskúmania. V predmetnom spore o neplatnosť darovacej zmluvy, odvolací súd správne vychádzal zo skutočností uvedených v katastri nehnuteľností, ktoré nedokázali žalobcovia právne spochybniť. Podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu spisu, a najmä rozhodnutí súdov oboch inštancií, nevyplýva, že by sa odvolací súd pri riešení dovolacej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (konkrétne od záverov vyjadrených v rozhodnutí R 59/2007, ako aj v rozhodnutí sp. zn. 1VCdo/1/2017, 2Cdo/108/2015). Je zrejmé, že vec posudzovali v súlade s právnymi závermi a všeobecne akceptovanými zásadami rozhodovania o žalobách o určenie neplatnosti zmlúv (kúpnopredajných, darovacích), týkajúcich sa nehnuteľností, na ktorých sa ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

16. Dovolací súd k hore uvedenému dopĺňa, že ak nemožno v danom prípade hovoriť o odklone od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), nemožno z totožných hore uvedených dôvodov usudzovať na prípustnosť danú v zmysle § 421 ods. 1, písm. c/, t. j. že dovolací súd rozhoduje rozdielne, keďže rozhodoval v úplne inom režime a o neidentických veciach (poznámka, v rozhodnutiach patriacich do správneho súdnictva).

17. Dovolatelia poukazovali i na nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorú videli: „v nastolení právnych otázok súdom prvej inštancie spočívajúcich v otázke naliehavého právneho záujmu ako aj „blízkości osôb“ žalovaných, osoby fyzickej a právnickej, na ktorých súd prvej inštancie rovnako založil svoje rozhodnutie a ktoré otázky vôbec odvolacím súdom zodpovedané neboli a to napriek tomu, že ich dovolatelia v podanom odvolaní uvádzajú a rozvádžajú.“

18. Dovolací súd ustálil, že dovolatelia v uvedenom videli prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/, ako naznačili v úvode svojho dovolania.

18.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej žalobcami.

18.2. K otázke nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej právnym dôsledkom prijala občianskoprávne kolégium stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a dovolacieho konania nepozná pojem „iná vada“, tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od vady zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou

úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Toto stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017). Ústavný súd Slovenskej republiky považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

18.3. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

18.4. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím vytvára ich organickú jednotu (I. ÚS 259/2018). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; vysvetlil tiež dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za nedôvodné odvolacie námietky žalobcov, ktorými sa podľa neho nepodarilo spochybníť podstatu dôvodu, so zreteľom na ktorý prvoinštančný súd zamietol žalobu. Odvolací súd jasným, rozhodným, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho úvahy a z nich vyvedené závery, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Odvolací súd teda procesne nekonal nesprávne, spôsobom zmätočným, ktorým by žalovanému znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Žalobcovia preto v tomto prípade neopodstatnene namietajú jeho nepresvedčivosť a nedostatočnosť.

18.5. Je zrejmé, že žalobcovia z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) - vyvodzujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP aj z právnych záverov súdov oboch inštancií, na ktorých založili svoje rozhodnutia. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18.6. Judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na názore, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

18.7. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcov nevyplýva z § 420 CSP, ale ani z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

19. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcov podľa § 447 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné,

20. Dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.